

MUNKAKÖZI JELENTÉS

a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium (nyilvántartási sz.: 359/F) valamint az MTA Geokémiai Kutatólaboratóriuma (nyilvántartási sz.: G.2./98) között megkötött kutatási megállapodás keretében végzett munkáról

**MAGYARORSZÁGI BARLANGOK
ÁSVÁNYTÁRSULÁSAINAK KUTATÁSA, KÜLÖNÖS
TEKINTETTEL A FOKOZOTTAN VÉDETT, ILLETVE A
FOKOZOTT VÉDELEMRE JAVASOLHATÓ
BARLANGOKRA**

MTA FÖLDTUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT
GEOKÉMIAI KUTATÓLABORATÓRIUM
BUDAPEST
1998

Célkitűzés

A Környezet és Területfejlesztési Minisztérium (KTM) Természetvédeli Hivatala megbízásából hazai barlangok speciális ásványtársulásainak és speciális ásványkiválási formáinak részletes ásványtani feldolgozását és értékelését végezzük **a barlangi ásványtársulásokat alkotó ásványok kialakulási környezetének és fejlődési feltételeinek kutatása céljából.**

Fenti cél megvalósítása érdekében az ezévi kutatási program első fázisában a különleges genetikájú és képződménygazdag, de eddig ásvány-kőzettani szempontból részletesen nem feldolgozott, fokozottan védett, vagy fokozott védelemre javasolható barlangok ásványtársulásait vizsgáltuk.

Mintavételi helyek és minták

Acheron kútbarlang (Keszthelyi - hegység, Cserszegtomaj)

limonitcseppkő, boxwork

Amfiteátrum barlang (Üröm, Csókavár)

aragonit

Nagyharsányi kristálybarlang (Nagyharsány)

peremkiválás

Felsőpetényi agyagbánya tárójának barlangjai (Felsőpetény)

borsóköves, gipszes kiválások

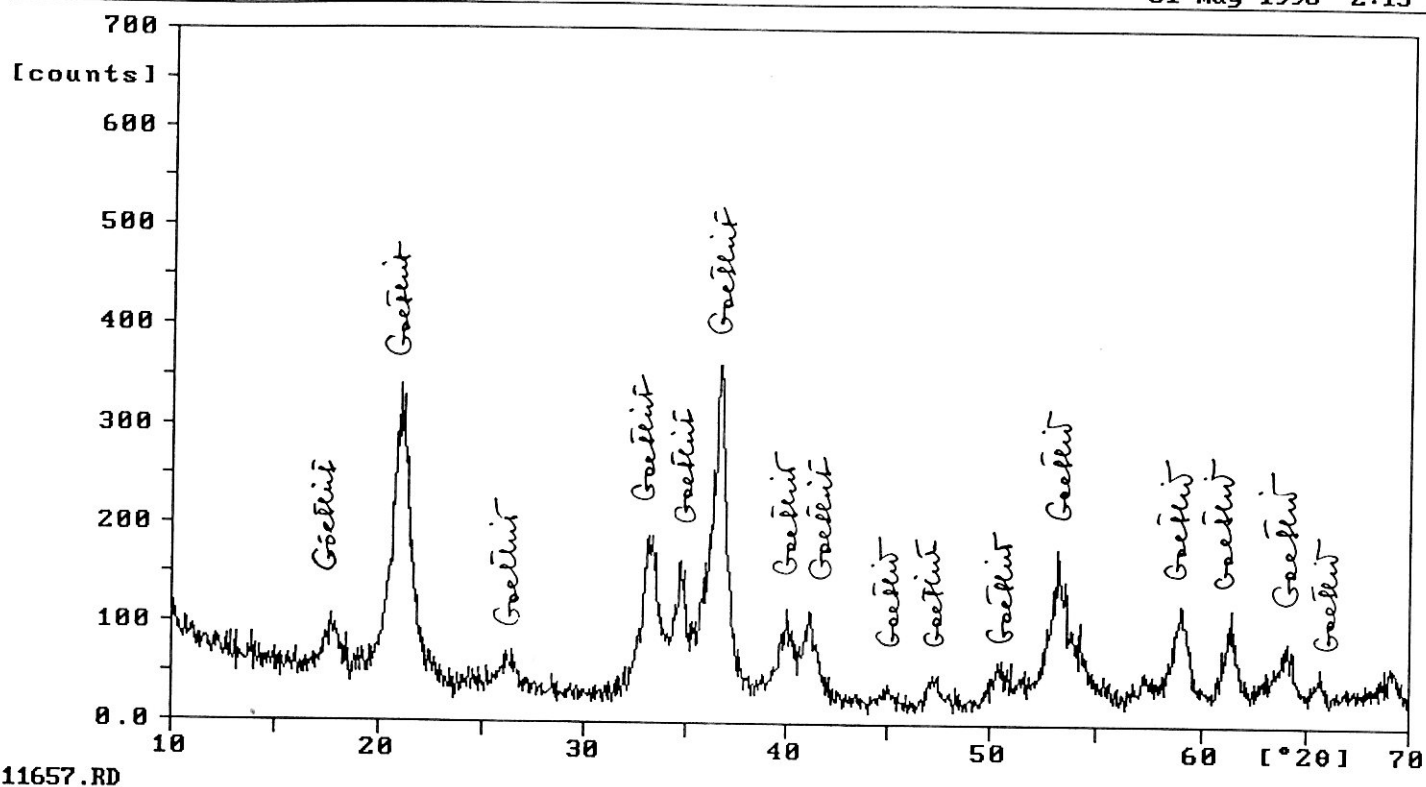
Szabadság barlang (Aggteleki Karszt, Égerszög)

hólyagok

Mérési eredmények

Az első munkafázisban a minták röntgen pordiffrakciós analízisét végeztük el, ennek alapján történhet a további vizsgálatok jellegének és szükségességének meghatározása, illetve a további mintavételek kijelölése. A vizsgálatra átadott minták mennyiségét a továbbiakban növelni kell, mivel az első elmzési adatok tanúsága szerint a genetikailag jellemző, de igen kis mennyiségben kimutatott fázisok dúsítása és az ezután várható pontos identifikálása csak nagyobb mintamennyiségből oldható meg.

A vizsgálati módszerek leírását, valamint az eredmények értelmezését a kutatási zárójelentés fogja tartalmazni.

ACHERON KÚTBARLANG
 Keszthelyi hgs. Cserszegtomaj
ACH-1

Limonitcseppkő.

Vörösesbarna, sárga színű, henger alakú, üreges képződmény. Az üregekben gömböket alkotó sugaras tűs-rostos kristályhalmazok találhatóak, fémes fényvel, színük szürke, barna. Egyes metszeteken a gömbökben zónásság figyelhető meg. A minta felületén mállás figyelhető meg, mely sárga illetve barna színű, finomszemcsés por formájában jelenik meg.

A röntgendiffrakciós elemzés alapján a minta GOETHIT. Ezen kívül más kristályos fázis nem található benne. A mállott felületet tehát valószínűleg szintén goethit vagy amorf vas-oxid-hidroxid alkotja.

Acheron kútbarlang (Keszthelyi - hegység, Cserszegtomaj)

ACH-1	11657	limonitcseppkő goethit
DTU-5	11704	boxwork kvarc, dolomit, kaolinit

Amfiteátrum barlang (Üröm, Csókavár)

DTU-28	11705	aragonit?
	11720	
	11729	
		kalcit, kvarc, aragonit, plagioklász földpát, káliföldpát, 10A-ös filloszilikát (+ további vizsgálatokkal még meghatározando fázis(ok)

Nagyharsányi kristálybarlang (Nagyharsány)

HAR-2	11703	montmilch huntit, aragonit, kalcit
HAR-3	11666	peremkiválás kalcit, aragonit

Felsőpetényi agyagbánya tárójának barlangjai (Felsőpetény)

PET-5	11712	borsóköves, gipszes kiválások kalcit, gipsz, kvarc, (aragonit)
-------	-------	---

Szabadság barlang (Aggteleki Karszt, Égerszög)

SZAB-18	11706	hólyagok kalcit, kvarc, kaolinit
---------	-------	-------------------------------------

Tóth Mária
geofizikus

MUNKAKÖZI JELENTÉS

a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium (nyilvántartási sz.: 359/F) valamint az MTA Geokémiai Kutatólaboratóriuma (nyilvántartási sz.: G.2./98) között megkötött kutatási megállapodás keretében végzett munkáról

**MAGYARORSZÁGI BARLANGOK
ÁSVÁNYTÁRSULÁSAINAK KUTATÁSA, KÜLÖNÖS
TEKINTETTEL A FOKOZOTTAN VÉDETT, ILLETVE A
FOKOZOTT VÉDELEMRE JAVASOLHATÓ
BARLANGOKRA**

Célkitűzés

A Környezet és Területfejlesztési Minisztérium (KTM) Természetvédeli Hivatala megbízásából hazai barlangok speciális ásványtársulásainak és speciális ásványkiválási formáinak részletes ásványtani feldolgozását és értékelését végezzük **a barlangi ásványtársulásokat alkotó ásványok kialakulási környezetének és fejlődési feltételeinek kutatása céljából.**

Fenti cél megvalósítása érdekében az ezévi kutatási program első fázisában a különleges genetikájú és képződménygazdag, de eddig ásvány-kőzettani szempontból részletesen nem feldolgozott, fokozottan védett, vagy fokozott védelemre javasolható barlangok ásványtársulásait vizsgáltuk.

Mintavételi helyek és minták

Acheron kútbarlang (Keszthelyi - hegység, Cserszegtomaj)

limonitcseppkő, boxwork

Amfiteátrum barlang (Üröm, Csókavár)

aragonit

Nagyharsányi kristálybarlang (Nagyharsány)

peremkiválás

Felsőpetényi agyagbánya tárójának barlangjai (Felsőpetény)

borsóköves, gipszes kiválások

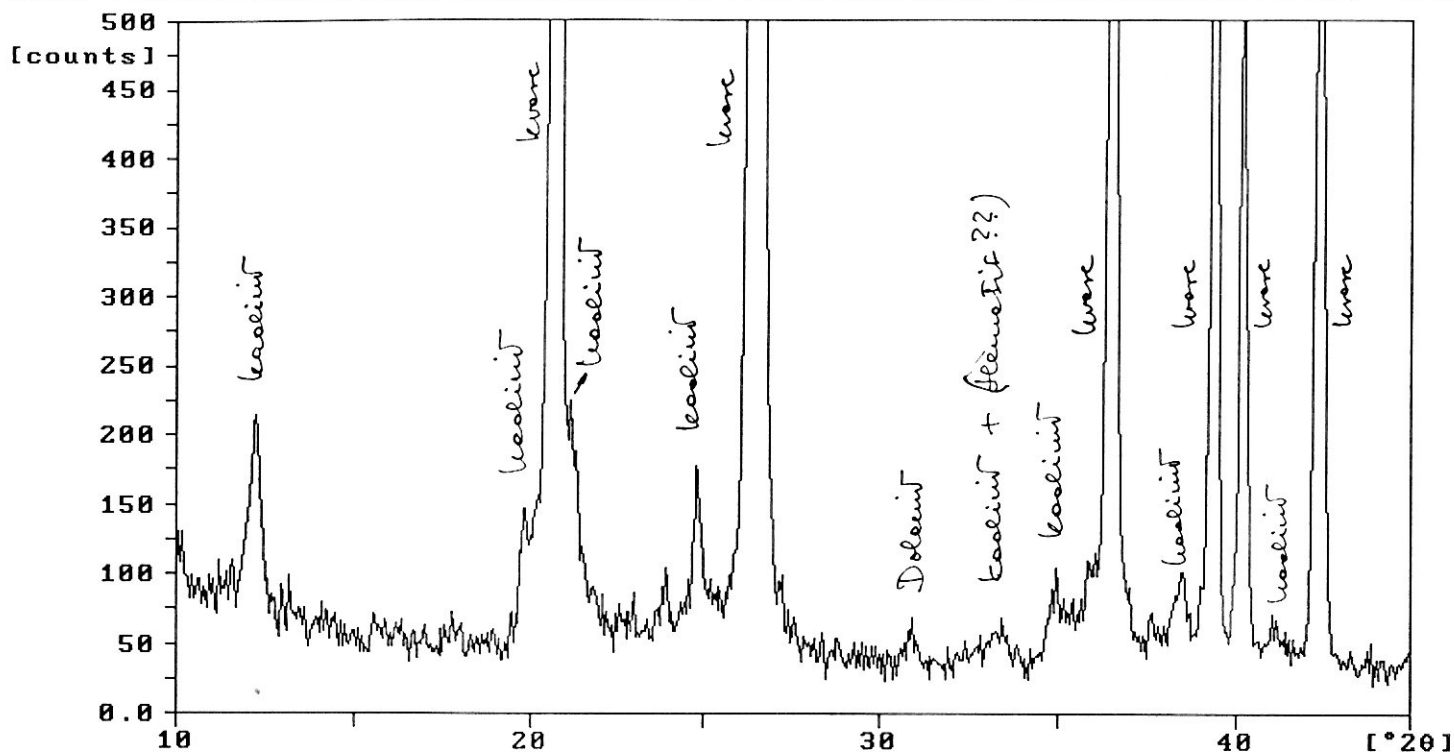
Szabadság barlang (Aggteleki Karszt, Égerszög)

hólyagok

Mérési eredmények

Az első munkafázisban a minták röntgen pordiffrakciós analízisét végeztük el, ennek alapján történhet a további vizsgálatok jellegének és szükségességének meghatározása, illetve a további mintavételek kijelölése. A vizsgálatra átadott minták mennyiségét a továbbiakban növelni kell, mivel az első elmzési adatok tanúsága szerint a genetikailag jellemző, de igen kis mennyiségben kimutatott fázisok dúsítása és az ezután várható pontos identifikálása csak nagyobb mintamennyiségből oldható meg.

A vizsgálati módszerek leírását, valamint az eredmények értelmezését a kutatási zárójelentés fogja tartalmazni.

CSERSZEGTOMAJI KÚTBARLANG

Keszthelyi hgs.

DTU-5

Boxwork

A minta okkersárga színű, mm-tized mm vastagságú táblákból, fátolszerű formákból áll, amelyek különböző szögeket zárnak be egymással. A táblákat áttetsző, fehér-halványsárga színű, zsírfényű izometrikus ásványok építik fel. A minta felületén mikrométeres szemcseméretű, sárga, cukorszerű bevonatot képező ásvány található.

A röntgendiffrakciós elemzés alapján a táblákat alkotó, a minta nagy részét képező ásvány KVARC. Ezen kívül KAOLINIT jelenléte látható, valamint nyomnyi mennyiségben valószínűleg DOLOMIT is előfordul (ennek bizonyításához további vizsgálatok, illetve nagyobb mintamennyiség szükséges).

Acheron kútbarlang (Keszthelyi - hegység, Cserszegtomaj)

ACH-1	11657	limonitcseppkő goethit
DTU-5	11704	boxwork kvarc, dolomit, kaolinit

Amfiteátrum barlang (Üröm, Csókavár)

DTU-28	11705	aragonit?
	11720	
	11729	
		kalcit, kvarc, aragonit, plagioklász földpát, káli-földpát, 10A-ös filloszilikát (+ további vizsgálatokkal még meghatározando fázis(ok))

Nagyharsányi kristálybarlang (Nagyharsány)

HAR-2	11703	montmilch huntit, aragonit, kalcit
HAR-3	11666	peremkiválás kalcit, aragonit

Felsőpetényi agyagbánya tárójának barlangjai (Felsőpetény)

PET-5	11712	borsóköves, gipszes kiválások kalcit, gipsz, kvarc, (aragonit)
-------	-------	---

Szabadság barlang (Aggteleki Karszt, Égerszög)

SZAB-18	11706	hólyagok kalcit, kvarc, kaolinit
---------	-------	-------------------------------------

Tóth Mária
geofizikus